

Protokół
V posiedzenia Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w dniu 14 maja 2026 roku, godz. 9:00
ul. Hoża 20, sala nr 117 (I piętro)

1. Otwarcie posiedzenia

Przewodniczący Rady Głównej prof. M. Pałys przywitał członków Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz gości uczestniczących w posiedzeniu.

2. Przyjęcie porządku obrad

Rada przyjęła zaproponowany porządek obrad.

3. Dyskusja na temat wzmocnienia transferu wyników badań naukowych do gospodarki i otoczenia społecznego

Przewodniczący poprosił gości o zabranie głosu.

Pani Natalia Osica, przewodnicząca Zespołu ds. wzmocnienia transferu wyników badań naukowych w MNiSW, poinformowała o *Agendzie na rzecz współpracy nauki i biznesu* – dokumencie powstałym po rocznych pracach 17 ekspertów z sektora deep-tech i nauki.

Głównym wnioskiem dokumentu jest konieczność przejścia w Polsce od systemu samego wytwarzania wiedzy do systemu współtworzenia technologii i wpływu społeczno-gospodarczego. Raport opiera się na szacunku dla autonomii uczelni i nie narzuca nowych regulacji, lecz odblokowuje potencjał naukowców.

9 Rekomendacji Operacyjnych dla Sektora Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Filar 1: Gotowość środowiska akademickiego do przekładania wiedzy na wartość społeczną i gospodarczą:

1. Rozwój postaw i działań przedsiębiorczych w akademii – przeskalowanie projektu „Uczelnie Przyszłości” (NCBR). Rozszerzenie programu budowania kompetencji proaktywnych i przedsiębiorczych ze studentów pierwszych lat również na doktorantów i naukowców;
2. Reforma ewaluacji działalności naukowej – docenianie nie samych patentów, ale patentów wdrożonych, nacisk na internacjonalizację oraz uporządkowanie kryteriów oceny;
3. Wprowadzenie nowego mechanizmu, który umożliwi naukowcom rozwój spółki spin-off – wprowadzenie prawa do urlopu przedsiębiorczego (do 36 miesięcy) dla naukowców wdrażających badania na rynek – z gwarancją powrotu na to samo stanowisko i z tym samym wynagrodzeniem;

Filar 2. Bezpieczny i przewidywalny system transferu wiedzy i technologii do gospodarki:

4. Uproszczenie i obniżenie kosztów komercjalizacji własności intelektualnej (IP) – umożliwienie rektorom i dyrektorom instytutów licencjonowania/sprzedaży IP po kosztach uzyskania i utrzymania patentu – szczególnie dla spółek spin-off przez spółki celowe. Rekomendacja wymaga ujednolicenia 4 obowiązujących obecnie ustaw;
5. Standaryzacja zasad i wzorców dokumentów transferu i wiedzy – stworzenie wzorców umów, przewodników decyzyjnych oraz skodyfikowanie dobrych i nieuczciwych praktyk w relacjach nauka-biznes na bazie ostatnich 20 lat doświadczeń;
6. Zbieranie danych i benchmarki (System POL-on i OPI) – wprowadzenie wskaźników komercjalizacji do systemu POL-on i przygotowywanie corocznych, zanonimizowanych raportów przez OPI. Celem jest tworzenie punktów odniesienia (benchmarków) dla uczelni z uwzględnieniem specyfiki branż;
7. Uporządkowanie pojęć ustawowych definiujących formy transferu IP we współpracy naukowców z otoczeniem społeczno-gospodarczym – rozszerzenie pojęcia komercjalizacji o nową kategorię – *transfer wiedzy i technologii*. Jednocześnie rekomenduje się eliminację traktowania odtwórczych usług rynkowych jako osiągnięć naukowych;

Filar 3. Zintegrowany proces rozwoju badań naukowych w kierunku wdrożeń:

8. Cyfrowy dialog agencji (NCBR, NAWA, FNP, OPI) – uproszczenie i zintegrowanie oferty kilkudziesięciu programów dotacyjnych, aby naukowiec jasno wiedział, gdzie i na jakim poziomie gotowości technologicznej (TRL) aplikować;
9. Program „Patent Plus” (wsparcie międzynarodowe) – uruchomienie mechanizmu finansowego pozwalającego podmiotom naukowym na wydłużenie czasu na decyzję o międzynarodowej ochronie patentowej z 12 do 30 miesięcy.

Prelegentka zaproponowała trzy ponadresortowe inicjatywy, które usprawnią wdrożenie transferu technologii – zintegrowany cykl finansowania, centra doskonałości oraz fundusz dla spin-offów – w celu usprawnienia transferu technologii. Rekomendacje obejmują również wdrożenie mechanizmów prestiżu oraz Pakt dla Rozwoju Wiedzy i Technologii, angażującego naukę, samorząd i biznes.

Pani Osica wskazała również na obszary do wypracowania przez osobne gremia doradcze, należą do nich: reforma systemu ekspertów oceniających wnioski grantowe (głównie w NCBR); zwiększenie elastyczności procesów grantowych (brak możliwości przewidzenia wszystkich kosztów na etapie wnioskowania o przełomowe badania); dywersyfikacja ścieżek finansowania i odciążenie NCN; ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do infrastruktury badawczej uczelni (kwestie regulaminów i pomocy publicznej); optymalizacja i poprawa programu „Doktorat Wdrożeniowy” po 10 edycjach; powołanie dwóch nowych Grup Specjalnych (Spec-grup) – pierwsza ds. zwiększenia jakości wyników badań naukowych; druga ds. stymulowania popytu i zainteresowania biznesu współpracą z nauką.

Kamil Sobolewski, główny ekonomista Pracodawców RP, członek zespołu ds. polityki gospodarczej Rady Dialogu Społecznego omówił temat *Transfer wyników badań naukowych do gospodarki i otoczenia społecznego*. W swoim wystąpieniu prelegent wskazał, że z perspektywy biznesu cele działalności badawczej i wdrożeniowej różnią się w zależności od typu wdrażanej innowacji:

- Innowacje proste – wymagają umiarkowanego nakładu badań stosowanych i nie generują zapotrzebowania na badania podstawowe;
- Innowacje przyrostowe – charakteryzują się wysokim zapotrzebowaniem zarówno na badania podstawowe, jak i stosowane;
- Innowacje przełomowe – kluczowym czynnikiem sukcesu jest w ich przypadku odpowiedź na realną potrzebę klienta, a nie sama doskonałość techniczna (zapotrzebowanie dotyczy w większym stopniu badań stosowanych niż podstawowych).

Przywołując doświadczenia globalne (na przykładzie Doliny Krzemowej) i zestawiając je z realiami rynkowymi, prelegent zwrócił uwagę na ewolucję roli patentów. W Dolinie Krzemowej maleje znaczenie tradycyjnej ochrony patentowej na rzecz strategii szybkiego zajmowania rynku. Współczesne podmioty innowacyjne (tworzące np. modele językowe AI) często celowo udostępniają pełną dokumentację bezpłatnie, rezygnując z ochrony własności intelektualnej w celu budowy wokół swojego rozwiązania całego ekosystemu.

Kluczowy wniosek – współczesna wiedza naukowa na świecie ma charakter zglobalizowany i homogeniczny. Krytycznym elementem sukcesu nie jest sam dostęp do kadr naukowych, lecz precyzyjne zrozumienie potrzeb konsumenta oraz formułowanie przez biznes właściwych pytań badawczych. W ocenie prelegenta Polska powinna dążyć do integracji z globalnym ekosystemem, zamiast budować od zera równoległy, odizolowany system krajowy.

Wyzwania demograficzne i strukturalne edukacji w Polsce

Pan Sobolewski omówił również wyzwania demograficzne oraz strukturalne, przed którymi stoi polski system edukacji. Zwrócił uwagę na prognozowany spadek liczby osób w wieku produkcyjnym (o ponad 30%). Obecne obciążenie demograficzne (wynoszące ok. 30 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w ciągu najbliższych 25 lat wzrośnie do poziomu ok. 60. W konsekwencji kapitał ludzki stanie się dobrem ultrarazadkim.

W dalszej części wystąpienia odniesiono się do struktury kształcenia. Obecnie wśród opuszczających rynek pracy 17% to osoby z wyższym wykształceniem, podczas gdy wśród wchodzących na niego jest to aż 43%. Mimo kryzysu demograficznego system generuje rocznie od 50 do 80 tysięcy absolwentów wyższych uczelni. Rozwój automatyzacji (w tym sztucznej inteligencji) oraz dotkliwy brak pracowników produkcyjnych systematycznie zmniejszają popyt na stanowiska kierownicze i optymalizatorskie.

Prelegent postawił tezę, że masowa edukacja osób o przeciętnych uzdolnieniach na uczelniach wyższych może okazać się nieefektywna zarówno dla samych absolwentów, jak

i dla całej gospodarki. Badania naukowe powinny być domeną wyłącznie najzdolniejszej elity, co zagwarantuje ich wysoką jakość, responsywność oraz bliskość tzw. granicy poznania.

Rekomendacje i wnioski wdrożeniowe

W celu dopasowania systemu do wyzwań przyszłości sformułowano następujące postulaty:

- Reforma prognozowania – należy zastąpić obecną listę zawodów deficytowych długoterminowymi prognozami strategicznymi. Kluczową rolę w tym procesie powinna odegrać Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- Dostosowanie oferty edukacyjnej – kierunki kształcenia oraz dziedziny prowadzonych badań muszą bezpośrednio wynikać z realnego zapotrzebowania gospodarki i społeczeństwa, a nie z faktu, że zastana kadra profesorska posiada akurat określone, ukształtowane w przeszłości kompetencje.
- Zwinność systemu – zamiast realizować sztywne, wieloletnie plany, system szkolnictwa wyższego i nauki należy przyjąć model zwinny.

Pan Michał Spoczyński, wiceprezes Pracodawców RP, menedżer i inwestor przedstawił głos przedsiębiorców w dialogu z nauką. Pracodawcy RP jest największą organizacją pracodawców w Polsce, zrzeszającą ok. 19 tys. firm, reprezentującą 5 milionów pracowników. Biznes jako strona generująca ponad 70% PKB Polski, deklaruje silną potrzebę i gotowość do współpracy z nauką, lecz napotyka bariery komunikacyjne i strukturalne.

Konieczność szybkiej adaptacji i wyciągania wniosków

Prelegent, mając na uwadze analizę 20 lat doświadczeń, podkreślił że zmiany w relacjach nauka-biznes muszą być wdrażane natychmiast, ponieważ światowy ekosystem zmienia się zbyt szybko. W obliczu współczesnej geopolityki Polska nie jest odizolowaną wyspą. Niezbędne jest czerpanie z wzorców i doświadczeń najlepiej funkcjonujących ekosystemów innowacji na świecie (np. Oxford, Stanford).

Bariera informacyjna i komunikacyjna

Przedsiębiorcy generują kluczową część PKB i potrzebują nowatorskich rozwiązań, aby budować wartość dodaną, jednak mają ogromny problem z bezpośrednim dotarciem do świata nauki. Podczas organizacji kluczowych wydarzeń biznesowych (takich jak *Impact* w Poznaniu, *Europejski Kongres Gospodarczy* czy nadchodzący *Polski Kongres Gospodarczy* w Warszawie dla 2000 uczestników) biznes napotyka barierę w postaci braku wiedzy – kogo ze świata polskiej nauki warto zaprosić na scenę.

Przedsiębiorcy dysponują kompletnym instrumentarium – od kapitału po zaawansowane narzędzia komunikacyjne i promocyjne – aby windować i nagłaśniać sukcesy polskich naukowców. Istnieje jednak głęboka luka informacyjna: biznes często nie wie, kto w Polsce pracuje nad przełomowymi technologiami, które realnie zmieniają świat.

Problem drenażu mózgów i podejścia do udziałów

Prelegent wskazał na systemowy problem ucieczki polskich talentów i kapitału za granicę z powodu niezrozumienia realiów rynkowych lub braku wsparcia w kraju. Kluczowym błędem popełnianym zarówno przez ludzi nauki, jak i biznesu, jest trzymanie się większościowych udziałów w projekcie za wszelką cenę. Dla naukowca lepiej mieć kilkanaście lub kilka procent w działającym, globalnym projekcie o ogromnej wartości, niż 60% lub 80% w wynalazku, który wart jest zero, bo nigdy nie wyszedł z laboratorium.

W dyskusji z udziałem członków i gości, zwrócono uwagę na:

- Bariery administracyjne we wdrażaniu innowacji – państwowa biurokracja oraz administracja samorządowa są kluczowymi barierami blokującymi wdrażanie innowacyjnych rozwiązań naukowych w biznesie. Przez wieloletnie procedury urzędowe innowacyjne rozwiązania technologiczne w momencie uzyskania zgody wymagają ponownej modernizacji;
- Bariery regulacyjne – z jednej strony instytucje finansujące (NCBR) posiadają sprawne, rygorystyczne mechanizmy wymuszające komercjalizację, z drugiej strony gotowe projekty trafiają na mur urzędniczy, który paraliżuje ich finalną realizację w gospodarce;
- Rolę RGNiSW – Rada powinna zasygnalizować problem na szczeblu ministerstwa i w celu wymuszenia reformy, która przyspieszy procesy administracyjne i zaangażuje kompetentne osoby. Sprawna komercjalizacja pozwala zarabiać zarówno biznesowi, jak i naukowcom, co z kolei daje badaczom wolność finansową i swobodę dalszego tworzenia innowacji;
- Konieczność silniejszego łączenia nauki, administracji, biznesu i obronności, co w innych krajach przynosi spektakularne sukcesy. Zarówno uczelnie, jak i przedsiębiorstwa wciąż nie potrafią ze sobą efektywnie współpracować. Ministerstwa powinny położyć nacisk na edukację w zakresie tych umiejętności;
- Wiodące firmy w Polsce należące do państwa powinny otrzymać od ministerstw informacje, że budowanie profesjonalnych zespołów ds. współpracy z nauką jest pożądane i będzie oceniane przez rady nadzorcze;
- Gospodarka polska opiera się na milionach mikro i małych podmiotów. Kluczowe jest znalezienie sposobu, jak nauka może efektywnie wspierać ten rozproszony, drobny biznes;
- System oceniania i rozliczania projektów w NCBR stawiający nacisk na komercjalizację i twarde wskaźniki wdrożeniowe - wnioskodawcy muszą udowodnić opłacalność i przejść przez długofalowy monitoring (trwający zwykle 3–5 lat od zakończenia prac B+R) weryfikujący ich cele rynkowe. Sztywność procedur w połączeniu ze specyfiką małych sektorów – wymóg szczegółowego prognozowania struktury rynku, kosztów czy przychodów w horyzoncie 5–10 lat jest barierą trudną do pokonania, szczególnie w niszowych lub niestabilnych sektorach gospodarki. Sztywne wytyczne i ramy budżetowe sprawiają, że jednostki naukowe mają ograniczone możliwości dynamicznego reagowania na zmiany

rynkowe, co wymusza trzymanie się pierwotnych założeń nawet w przypadku zmiany uwarunkowań;

- Uwzględnienie tradycyjnych sektorów – aby mechanizmy transferu technologii dostosować także do sektorów o mniejszym kapitale, a nie tylko do zaawansowanych technologicznie branż (typu Dolina Krzemowa);
- Brak zachęt oddolnych – dotychczasowe dyskusje skupiają się na narzucaniu systemowych rozwiązań odgórnych. Brakuje realnych mechanizmów, które budziłyby naturalne zaniepokojenie biznesem wśród młodych naukowców (doktorantów, adiunktów) na początku ich kariery.

4. Informacje i sprawy bieżące

4.1. Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta (numer w Wykazie prac legislacyjnych MNiSW – 24)

Uchwała nr 15/2026 RG

4.2. Poselski projektu ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Odpowiedź RG bez uwag

4.3. Wniosek Pana Jerzego Kalinowskiego o interwencję w sprawie nierówności emerytalnych uczestników studiów doktoranckich z lat 70. – 80.

Sprawa przekazana do Rzecznika Praw Obywatelskich i Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

4.4. Projekt Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie studiów (numer w Wykazie prac legislacyjnych MNiSW – 27),

Uchwała nr 16/2026 RG

4.5. Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on (numer w Wykazie prac legislacyjnych MNiSW – 23)

Uchwała nr 17/2026 RG

5. Przyjęcie protokołu z IV posiedzenia Rady Głównej (02.04.2026 r.)

Rada jednogłośnie przyjęła protokół z IV posiedzenia RGNiSW

6. Zaopiniowanie projektów aktów prawnych

6.1.Opiniowanie Sprawozdania z działalności Narodowego Centrum Nauki w 2025 r. wraz ze sprawozdaniem z ewaluacji działalności Narodowego Centrum Nauki w 2025 r.

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę nr 18/2026.

6.2.Opiniowanie Sprawozdania z działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej z 2025 r.

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę nr 19/2026.

6.3.Rozporządzenie Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników

Rada Główna wystosowała pismo, że nie zgłasza uwag.

6.4.Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dla uczelni środków finansowych na świadczenia dla studentów oraz na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, studia podyplomowe, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach, studiach podyplomowych i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej (numer w Wykazie prac legislacyjnych MNiSW – 17)

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę nr 20/2026.

6.5.Projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (druk nr 2446)

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę nr 21/2026.

6.6.Pismo Pani Sekretarz Stanu K. Ziolo-Pużuk w sprawie zgłoszenia nieetycznej działalności komercyjnej naruszającej standardy publikacji naukowych

Rada wystosuje pismo z zaproponowaną odpowiedzią.

7. Zaopiniowanie innych dokumentów

Brak

8. Sprawy różne i wolne wnioski

8.1. Informacja Przewodniczącego RGNiSW o wygaśnięciu mandatu Członka Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego śp. dr. hab. Jerzego W. Pietrewicza

Konieczność wytypowania przedstawiciela przez Pracodawców RP.

8.2. Prośba Ministerstwa Sprawiedliwości o wyrażenie opinii RG dot. postępowania w przedmiocie odwołania dr. Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

Rada nie zgłosiła uwag do pisma Przewodniczącego Rady Głównej dotyczącego odwołania Rektora-Komendanta.

8.3. Poparcie inicjatywy „3% dla nauki, 100% dla Polski”

Rada jednogłośnie przyjęła uchwałę nr 22/2026.

8.4. Sprawa wytypowania kandydatów do przygotowania programu Interreg Czechy -Polska na lata 2028-2034

Wspólne kandydatury zostaną uzgodnione pomiędzy Radą Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Polską Akademią Nauk, Radą Główną Instytutów Badawczych.

9. Zamknięcie posiedzenia

Prof. M. Pałys podziękował członkom Rady za udział w obradach i zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

dr hab. Marcin Pałys, prof. UW

Załączniki:

1. Uchwały Nr 18-22/2026